

GIÁ BÀN	
ĐƠN-ĐOÀN	ĐƠN-ĐOÀN
Bán năm 4.000	1.000
Bán tháng 2.000	2.000
Bán tuần 1.000	2.000

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và đơn đặt gửi cho H. TRẦN
ĐINH, PHÂN-ĐOÀN ĐANG QUẢNG ĐÔNG
Việc in ấn và đóng gói riêng.

TIẾNG DÂN

CHUYÊN MÔN CHÁNH
HUYỀN - TƯỚNG - KHÁNH
Trần Đình Phấn

LA VOIX DU PEUPLE

MỖI TUẦN XUẤT BẢN HAI LẦN THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY

ĐANG QUẢNG ĐÔNG
Số 13403

Người đời ăn để
mà sống, không
phải sống để mà
ăn.

NGƯỜI ĐỜI VỚI VIỆC LÀM

Trời đất sinh ra người, phú cho một cái cơ thể hoàn toàn, có trí giác, biết vận động, đủ năng lực để làm ăn mà sống; đời làm cho có cơm ăn, lạnh làm cho có áo mặc, da mỏng thịt mềm không thể chống với thiên tai vật hại mà phải làm cho có nhà cửa và khi giới để ngăn ngừa những sự biến xảy ra; suy ra cho đến cơ - khí khoa - học các đồ mới lạ gì gì nữa làm cho hạnh - phúc sinh hoạt của loài người được tăng tiến, đều là công việc do hai tay loài người làm ra cả. Bởi vậy người sinh trong đời là sống trong cuộc làm việc, không kỳ sang hèn không luận giai cấp nào, dù cần có đồ dùng về sự sống, thì tất nhiên phải làm việc; không làm việc lớn thì làm việc nhỏ, không làm việc người thì làm việc mình; trong nhân quần xã-hội và gia đình, việc còn đương khiếm khuyết mà cần phải có tay người mới vào biết là bao nhiêu, có ai là « người thừa » đâu? Và chẳng, người là một thứ động-vật linh thiêng hơn các động - vật khác, ông hay gây mặt, tâm biết kéo to, kiến họ xây cốn, nhện kia dăng lưới; con vật còn biết lo việc sinh hoạt mà có nghề làm lụng, trọn đời không khi nào ở không, phương chi loài người, nếu nghiêm nhiên mang một cái cơ thể có đủ năng lực trong một mình mà bỏ chừa khoan tay, danh ngồi không mà ăn nhờ của kẻ khác để nuôi cái sống vô dụng đó, thì xấu hổ là giương neo! Mà thứ vেম trên cõi đất cạnh tranh dữ dội này còn chỗ nào thừa để cho bọn « không làm mà sống » ấy đứng chừa đâu?

Theo lẽ công trong xã - hội, chưa kể đến khác, chỉ tự một vấn đề sinh hoạt mà nói thì hạng người « không làm mà sống » ấy gồm có mấy loại:

1) Sự nhu yếu trong cuộc sinh hoạt của mình, cũng như kẻ khác, không cái gì thiếu được, mà không tự làm được, tất nhiên phải ăn lẫn của người khác, ấy là tội, phạm tự do của người.

2) Người ta ra sức làm đồ này vật nọ để cung cho sự sống của mình, tức là mình là mang một mối nợ chung, thì mình phải ở cái gì khấu trừ cái nợ đó, nay cứ đứng của kẻ khác mà phần mình không một chút để trả cho đời, ấy là tội với nợ.

3) Trong một bầy 10 người thì sự nhu yếu để mà sống phải có 10 phần. Ở mỗi người phải có một phần việc; nay mình không làm tức là thiếu một phần việc; phần việc làm của mình thì thiếu mà còn buộc chín người kia phải ra sức làm thêm để cung sự nhu yếu cho mình sống, ấy là tội ăn cắp.

Nói tóm lại hạng người « không làm mà ăn » tức là một thứ sâu mọt sống gởi trong xã-hội. Các tội kẻ trên, chỉ nói một sự « ăn mà sống » đó thôi, nếu nói đến cái tội hại đời, hại kỷ-sinh-trùng ấy gây ra, thì tràn ngập trong đời không nơi nào ngáy gào là không có: Những kẻ kiệt kiệt gian xảo thì điều toa từ tụng, mua danh bán lợi, cốt làm thế nào cho đầy cái túi không đầy của họ mà không kể gì là liêm sỉ. Những kẻ hèn hạ thì trộm cắp bóc lột ăn chường dặt lên, cốt cho no bụng đói mà không kể gì nhân đạo. Tệ hại trong xã-hội, trăm giống ngàn nhánh, nói không hết được mà suy đến nguồn gốc, phần lớn như là tự hạng « không làm mà sống » ấy chen lẫn chằng chịt trong xã-hội mà hàng ngày trời ra. Thật là cái họa lớn trong cuộc sinh hoạt của loài người vậy.

Cái hại « không làm mà ăn » ghê gớm như thế là thì trong xã-hội ai cũng cho cái cách ăn nhờ sống gởi ấy là không gì xấu bằng phải sớm tìm đường khác, mà hạng người ấy càng ngày càng gia tăng hơn mới phải; thế mà xét trong thực tế thì khác hẳn. Nguyên nhân vì đâu mà lưu tệ đến thế? Những kẻ hèn hạ, tưởng nên suy cho đến cùng mà không nên cho là « việc thấy quen là thường » được. Theo số kiến căn gần của kỷ giá thì có mấy lẽ:

Một là bởi chế độ giai cấp. Từ cổ đời có chế độ từ trường qui-tộc, loài người chia ra làm nhiều hạng, tự trung có cái hạng đặc biệt, tự đứng riêng ra một phương diện, cho là khác với bọn dân thường; hạng ấy có quyền không phải làm việc, bọn khác phải làm mà cung sự nhu yếu cho họ. Bao nhiêu kẻ xu phụ chui núp dưới giai cấp ấy cũng được hưởng cái sướng « không làm mà sống », không những không là tội mà lại được tiếng « ông, trọng nữa (?) ». Vì thế nên hạng « không làm mà sống » càng cả thế lực hơn trong xã-hội.

Hai là bởi học thuyết thiên lệch. — Chế độ giai cấp đã thành hành, hạng qui tộc đã được hưởng quyền lợi đặc biệt, muốn giữ cho lâu dài, nên lật những học thuyết gì có lợi cho mình thì tuyên truyền ra để lừa phỉnh người ta (học thuyết gì có dụng chạm thì ngăn cấm đi); dùng những câu: lao tâm, trị nhân, sĩ qui, nông tiện v.v. để che cái lỗi không cấy mà ăn, không dệt mà mặc của họ; nhờ những học thuyết ấy mà bao nhiêu bọn du thủ du thực, mượn mà lót miệng; quanh năm không làm ra đồng kềm mà giọng nói thì rành là người sang, trọn đời không lớn chút mồ hôi mà địa vị vẫn chiếm phần cao quý, trách nào người đời không xua theo.

Ba là bởi hoàn cảnh xã-hội. — Chế độ giai cấp cùng học-thuyết hủ lậu đã thế mà nếu trong xã hội dư luận được chân chính, nhân tâm được thuần hậu, trọng sự thực dụng mà khinh bỉ những lối phù hoa, về đường làm ăn; ở trong một nhà thì cha con anh em khuyên bảo nhau, ra ngoài xã-hội thì sĩ phu bầu bạn cũng có lẽ cho nhau, ai là kẻ « ngồi không ăng hê » trong nhà không ai nhận là con em, ra ngoài không ai thêm nhìn làm bầu bạn; như vậy thì xã-hội còn có đủ sức giám đốc, mà những hạng người « không làm mà sống » ấy sẽ không xuất hiện ra nhiều được. Khốn vixá-hội lại là cái xã-hội phù hiệu khinh bạc, buôn lợi bán danh, thì tài nào trong vùng không khí hơi hám ấy mà môn vi trùng kia không sinh nảy ra nhiều.

Cái độc « không làm mà sống » lưu truyền sâu xa như thế, vậy nay mà muốn làm cho cái hại ấy bớt đi cần như là xương minh và thực hành cái thuyết xã-hội học cùng nhân quyền bình đẳng. Người ở trên đời ai cũng phải làm cho hết bản năng của mình, không ai được ăn lẫn ai, thì cái hại ăn nhờ sống gởi mới mong có ngày giảm bớt.

H. H. H. NHAN

XEM TƯỚNG

Một anh thầy xem tướng có tiếng khắp Nam Bắc tìm kế sanh nhai. Một bữa nọ đi đến thành phố kia vào nhà một người quyền quý. Chủ nhà bảo xem tướng mình. Thầy tướng nói: « Tướng ông tốt: quan to, cằm lấm, con nhiều. Chủ nhà đắc ý cười ha hả mà nói rằng: Sự đó hiển nhiên, anh không nói tôi cũng biết. Nhưng tướng tôi tốt về cái gì? Anh thầy tướng thấy hàm răng chĩa nhô ra nói: — À tướng ông quý thật, vì răng ông nhiều, xem như vua Càn-Long 36 cái răng. Lý-tự-Thành 31 cái răng.

LẠI CÂU CHUYỆN BÀ PHỒ

(Sau ngày báo cử dân-biểu)
(Tiếp theo câu chuyện vụ - động Dân-biểu T. D. số 296).

Ông Phó đi báo cử dân biểu về; xe tay vừa tới ngõ, kêu thảng con một tiếng thất hồn: Xoài, ra đây báo! Thằng Xoài trong nhà lại đặt chạy ra. Ông báo soạn đồ trên xe xuống, mà đem vào. Thằng Xoài đứng soạn: 3 chai rượu, 5 phong bánh, 2 hộp sữa, 2 hộp đường, lại có cái khăn nhiều trâm đầu cho Bà. Thằng Xoài đem vào, vừa Bà Phồ ở nhà trong chạy ra hỏi: Sao đến mấy ngày lâu thế? Ông đi về, vậy đồ này ở đâu nhiều thế?

Thầy Phó nói: Bữa trước tôi nói với Bà..... cuộc báo cử có tiếc, tha hồ say..... ý Bà không tin mà tôi thì nửa cũng bực. May tôi hồi đầu lại mà được món này không thì.....

— Câu chuyện thế nào?

— Câu chuyện dài lắm. Đầu tiên báo cử ngày 10-7-30, tôi thấy mấy ông ứng cử, có vẻ lãnh đạm, nên ai muốn bỏ phiếu cho ai, tùy ý họ, tôi chả thêm nói, thành lần cử ấy không ai trúng cử cả, vì không ai được số quá bán.

— Lần ấy không xong rồi sao?

— Quan lại định 2 ngày nữa cử lại. Ngày 12, tôi đi họp đi về, nhưng người là mới lại, tôi nói đi lâu hết tiền tiêu và không tiền uống rượu; người ta cũng tiền cho tiền xài trong mấy ngày, đến ngày ấy lại xuất tiền cho tôi mua phiếu, cái thì 1500, cái thì 350, và các bác ủy viên đi lên từ thứ hai, bác nào cũng tung tiền xe nên đành lòng bán cái phiếu ấy. Lại có kẻ sợ lần này không xong, phải đi lần khác nữa thêm phiếu, vì thế nên mình làm đại lý vụ bán phiếu ấy cũng đắt, nay tiền xài no say rồi còn dư mua những đồ ấy.

— Thế hái vậy thì phiếu báo cử cũng như một món hàng chờ gì? đáng tiếc là 4 năm một kỳ, chờ phải mỗi tháng mỗi kỳ thì có kẻ đi đầu phiếu mà làm nên giàu có không chơi!

— Ừ kim tiền vạn năng chờ sao! Chán cho đời!

VẬN-VĂN

Đề ảnh
Người đây ảnh đây khác gì đầu,
Người đây đầu, xem ảnh cũng đầu:
Tay chống ngang máy, tay đỡ báo,
Mắt nhìn trong kính, mắt rơi châu.
Nét mình chắt phận thân chìm nổi,
Ngón bầy cho đời cuộc bể dâu.
Tâm sự nhường này ai kể biết?
Người đây ảnh đây biết cho nhau.
V. G. H.

Xem tờ kiển
Giống nầy nhỏ nhỏ thế mà ghê!
Lũ lụt bỏ đi lũ lụt về.
Góp sức vua tôi thành một tại,
Chia công lớn nhỏ cũng trăm nghề.
Của chung dồn mãi lần đây to;
Một nhỏ xoi lần cũng có để.
Đoàn thể kia ai khoe là miệng,
Sợ cùng loài kiến dưng phân ché.
H. G. H.

Mình không biết tương lai gì
nhưng nghe nói rằng nhiều thì tương
lối, cũng phải nhận là đáng
vì nhiều rằng thì của ai cũng
nhai cần mà nuốt được cái
X. V.

THƯỜNG THÚC BỆNH TÊ - PHONG (LE TÉTANOS)

Bệnh tê-phong cũng là một bệnh nguy-hiểm cho người và các loài thú vật. Bệnh này phát sinh ra bởi một giống vi-trùng gọi là: « Bacille Nicolaier », đem vào kính hiển-vi mà xem thì thấy hình dài nhọn như cây kim đâm bạc (épingle ordinaire), đầu thì hơi tròn bầu dục (ovale) tựa như đầu cây nấm dưới đất mới mọc lên mà chưa nở. Giống vi-trùng này thường ở tất cả trên mặt đất (ruộng nương, bãi lầy, phân tro), nên chỉ như là những người chẳng thấy vật, quét dọn chuồng ngựa, chuồng trâu bò, kẻ làm vườn, làm ruộng thường mắc phải. Những người có một nơi thân thể, bị thương tích, dập chổng gai, dằm, tay hay dằm chùn, nếu bị sưng lở hơi thối phải nên đề-phòng mới được. Nếu rủi ro bị giống vi-trùng ác-nghiệt đó sa vào thì mới đau rình mò ở nơi biên-giới cái mui, nếu thấy trong mình người không có chất gì đề-phòng đóng dần đến nó, thì sẵn dịp nó đi vào nơi thân thể và cốt tủy người, khi đó nó sinh sâu và phá hại làm cho người phải đau đớn khổ chịu lắm.

Người mắc phải bệnh này mới đầu hơi nhức ở một nơi trong mình, đau đầu nóng mặt và nặng bụng, rồi lần lần gia tăng ở nơi mắt, óc, tay, chùng, bụng đau bẽ khó chịu lắm, cả thân thể rờ rờ nào cũng đau cả, nhiều khi người bệnh nằm xuống cái mình cong lên, đầu và chùng chùng nơi dương vắn mà thôi hai hàm răng cắn cứng lại, con mắt trợn lên; khi đó tim da hoành-cách-mô (diaphragme) cũng đau chuyển, làm cho người bệnh phải thở, bị đại-tiểu; bỏ mấy hô-hấp và tuần hoàn-chảy (thuyết chảy) gấp lắm, nhiệt độ lên rất cao. Khi ấy bộ phận thần-sự, chất độc của vi - trùng Nicolaier cứ sinh thêm ra, người bệnh chịu không nổi phải chết, thiệt là một chứng rất nguy-hiểm.

Tôi thường thấy nhiều người hay dùng kim nhọn châm nơi cánh tay cho đỡ đau, rồi lấy mực chấm vào, để vẽ những hình những chữ, sự chơi đó không ích chi, mà rồi họ bị thứ vi-trùng đó sa vào thì đau có chạm chỗ sưng-sanh, bầm-màng trên cánh tay, đến lúc chứng tê-phong nổi lên, thiệt hờn-mạn khổ bề trường-sanh lắm.

Những thầy thuốc ta cho bệnh tê-phong là bệnh con nít, nói rằng: té là cái rún, phong là gió, vì đây cái rún không kín, nên chỉ gió lồng vào, con nít phải dặt tay, dặt chân, nóng, trợn mắt rồi chết. Theo thuốc tây, trẻ con bị chứng đó chỉ lấy tại bà mẹ, vì dùng mè chái, hoặc dao kéo bừa thối mà cắt rún, rồi họ bị vi-trùng bệnh tê-phong rúc vào. Nên chỉ những người dân bà khi sinh đẻ phải cẩn thận sự cắt rún cho lắm, khi đó phải đem sợi chỉ, dao kéo nấu cho thật sôi, dùng nước rửa vi-trùng hay rượu 90 độ, (alcool 90 degré) mà rửa cái rún, tay bà mẹ cũng phải rửa sạch, và rửa rượu 90 độ, rồi mới dám đo tay vào mà cắt rún, cắt xong chấm teinture d'iode vào, dùng bông, vải hấp mà bọc lại.

Khi người nào bị thương tích, dằm tay, dằm chân, nên rửa cho thiệt sạch để bụi, rồi phải đi đến

Một cách trừ khoản rất tài!

Nói đến chuyện trừ khoản trong khi có việc cần tiền thì ai cũng phải phục hàng Đô-La-Lan nữ sĩ.

Nữ sĩ người nước Anh, con một người thợ mộc, diện mạo đẹp mà nhà nghèo, lúc nhỏ có học trường tiểu học, tánh thông tuệ, ăn nói dịu dàng; sau ở thành Luân-đôn, thiệp nghệ khiến vô, tiếng tăm lừng lẫy, vương tôn công tử, ai cũng khâm phục hâm mộ. Tuy trong trường bát mùa, nàng giao thiệp với nhiều người trong ngục tù, nàng vẫn giữ mình sạch sẽ, cái giá ngàn vàng kia không khừng bán rẻ cho ai; vì thế nàng giao thiệp tuy nhiều mà trong nhà vẫn nghèo như trước.

Một ngày nọ ông thân bị bệnh nặng, không tiền uống thuốc, nàng không biết cầu trợ với ai mà cũng không khừng chịu người ta giúp, ngó trước tình sau, nghĩ được một cách: nàng làm một tờ « quảng cáo cần vốn », đăng lên các báo, đại ý nói ai ứng triệu phải phụ một tiền linh (tiền anh) để cung cái phí trong lúc ra mắt nhau. Tiếng thơm của nàng, xa gần ai cũng báo, nói, những bọn bình nhật muốn tiếp mà không được tiếp, nay gặp dịp này ai ai cũng gọi theo ứng triệu, câu kết hôn vốn nàng. Mỗi ngày có đến trên ngàn phong thư đều có phụ tiền theo, kể cả trên vài mươi phàng (vàng Anh). Nhờ thế có tiền cung cấp thuốc thang cho cha được lành mạnh mà những thư cầu hôn đó, cứ mỗi ngày một tới. Bệnh cha đã hết lại còn dư tiền nữa. Nàng có lòng vui, lại đăng một cái quảng-cáo rằng: « Nhờ các ngài giúp tiền thuốc cho cha tôi, tôi cảm ơn các ngài, nay bệnh cha tôi đã lành, cái hôn-nghị trước cũng theo con mà bệnh mà tiêu đi. »

Tuy cũng chuyện phỉnh người lấy tiền mà người ta ai cũng vui lòng, không chút gì oán giận.

Một thứ dạn
bán thiếu tàu bay

Từ có tàu bay ra đời, người ta lại phải minh thứ gì mà phòng ngự lâu bay được. Một người công nhân ở công xưởng Nam-kinh phát minh thứ tên lửa. Nhiều người đã chú ý mà nhà hàng không cũng nhận làm một cái ảnh hưởng lợi hại. Mới rồi người kỹ sư ở công xưởng Ha nam cũng phát minh một thứ dạn bán thiếu tàu bay, dạn bán lên trên không đến vài ngàn thước, có sức đốt cháy tàu bay trong lúc giây phút. Dạn này bán lên giữa không trung nó nổ thì tức khắc có hỏa diễm phát sinh xem như rặng đỏ dăng trời, tàu bay không chỗ tránh kịp. Ở Trĩnh-châu đang bị địch quân khuấy rối, mà được loại vũ khí phát minh mới này, thiệt là một đội quân mạnh địch lại không quân. Hiện đương chế tạo để vận sang các nơi ứng dụng.

Thế là ngày nay đã có thứ lợi khí để chế ngừa tàu bay.

nhà thường, hay mời thầy thuốc đến chích thuốc trị vi-trùng tê-phong (serum antitetannique). Phải biết cách đề-phòng trước như thế, mới tránh khỏi loài vi-trùng tàn-ác kia, cho đỡ nước tôi tròn mới này, đầu có hồi-lâm nhớ lại sự hay của thuốc trừ vi trùng, thì đã muốn làm rồi, khó bề sống mà hưởng sự hạnh-phúc.

L. A. Thao-Quan

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS & GARAGES D'ANNAM

Hội S E T E G A là hội trách nhiệm lưu-hạn, vốn được thay đổi, hội sở tại Quinhon, địa chỉ các văn phòng và kho bãi thêm vào 20.000.000 franc, cho được 10.000.000.

Hội S E T E G A, trước đã thành lập theo thức Hội chuyên-trách lập-cổ thường, đã khởi-sự ngày 17 Avril 1927, và mới đây (xem báo Tiếng-Dân số 278) đã đổi lại theo thức hội này, để cho các nhà đầu-tư, chủ nhà trách-nhiệm và cổ-phần của mình được, và nếu muốn ra hội, thì có thể ra được.

Năm đầu Hội S E T E G A đã mở hai hãng xe (garages) lớn ở Quinhon và Nha-Trang. Luôn luôn chỉ về ngành vận tải và sự thịnh-vượng của thị-thuyền đã làm cho hội được đóng góp hàng thành-tiến.

Hội thêm vào là đã được để tiền lưu động mà tổ-chức việc buôn bán xe cơ-máy (camions) và xe hơi (voitures automobiles) mà các nhà Tây sản lòng kỹ-thức cho hội.

Mỗi phần hóa là 100.000. Những phần hóa này sẽ biến - nhận trong tờ kêu thêm vốn của hội.

Các giấy phần hóa phải đính kèm theo mà gửi đến cho Hội-Sở ở Quinhon, hoặc gửi cho Trung-Pháp Ngân-hàng (Banque Franco-Chinoise) hay Đông-Dương Ngân hàng (Banque de l'Indochine) để ghi vào sổ của hội, lại phải để cho đủ tiền, họ, chủ tịch để, nghề nghiệp, chủ ở.

Số vốn kêu thêm đó, khi nào đủ, thì khóa sổ. Nhưng chậm lắm là 30 septembre 1930 qua hạn kỳ, những phần hóa không nhận, sẽ trả lại cho chủ ký, phí tiền trả lại về phần hội chủ.

Có các việc gì, xin hỏi Monsieur le Directeur général de la S E T E G A ở Quinhon.

Có lẽ đó là một cái bộ cách mệnh rất hệ trọng. Là hữu Cảnh bị ngờ là hung thủ bắt đầu Dương và Bình. Fen họ bốn người bị bắt như sau này:

1. Lê hữu Cảnh, 2. Nguyễn Hoàn, 3. Nguyễn Quất 4. Nguyễn thị Thanh.
- Lê hữu Cảnh thì nay đương diện trình tại tòa thượng Bão hộ, còn ba người kia thì bị giam tại sở Mật thám để xét tội.

Suốt trong ngày hôm qua, viên Cảnh sát Pujol vẫn xét hỏi Nguyễn Hoàn. Hoàn không nhận mình là đã bắt đầu Dương, nhưng khai rằng mình là người đã cùng đi với Cảnh để cướp tiền của Bình giúp vào quỹ đảng. Vì Bình kháng cự, nên Hoàn bắt chết Bình.

Trước khi Lê-hữu-Cảnh nhảy từ trên gác xuống bị thương, Cảnh cũng đã thú nhận rằng: Cảnh có dự vào vụ ám sát Bình. Ngày hôm ấy, Cảnh với Hoàn cùng đi với nhau để bắt đầu Dương trong việc này. Nhưng Cảnh chối là mình không bắn và dõm cho Hoàn là đã bắn Bình. Tại này Hoàn đã nhận, nhưng cũng chưa thể chắc và Hoàn với Cảnh chưa biết ai là người đã bắt chết Bình.

(Thư-Nghiệp 13 Juillet)

Ông Néron đã về tới Hanoi ông Giám đốc Mật thám Néron vào Huế trong tuần trước để tra vấn hai tay càn mướn bị bắt ở Bangkok, (kinh do Xiêm) là Lu khai Hồng và Bang caon Thanh giới về, nay đã về đến Hanoi.

Ông có nói chuyện một hồi lâu với ông chủ Mật thám Bắc kỳ. Có lẽ câu chuyện của hai ông là về những lời khai của hai tay cách mệnh nói trên.

(France Indochine ngày 12 Juillet)

Nên xem

PHÉP NUÔI LỢN của ông Thuý Nguyễn-trung
PHÉP NUÔI GÀ của ông Trú sơn
GIÁ-BÌNH - GIÁO-DỤC của ông Gia-bình-Tử diên
Bản quan có bán những sách đó.

T. D.

CÁO-BẠCH

Hội SOCIÉTÉ FONCIÈRE DU TONKIN ET DE L'ANNAM (địa chỉ gia ở Hanoi), là một Hội lập theo thức Hội chuyên-trách lập-cổ thường, vốn được thay đổi, hội sở tại Quinhon, địa chỉ các văn phòng và kho bãi thêm vào 20.000.000 franc, cho được 10.000.000.

Hội S E T E G A, trước đã thành lập theo thức Hội chuyên-trách lập-cổ thường, đã khởi-sự ngày 17 Avril 1927, và mới đây (xem báo Tiếng-Dân số 278) đã đổi lại theo thức hội này, để cho các nhà đầu-tư, chủ nhà trách-nhiệm và cổ-phần của mình được, và nếu muốn ra hội, thì có thể ra được.

Năm đầu Hội S E T E G A đã mở hai hãng xe (garages) lớn ở Quinhon và Nha-Trang. Luôn luôn chỉ về ngành vận tải và sự thịnh-vượng của thị-thuyền đã làm cho hội được đóng góp hàng thành-tiến.

Hội thêm vào là đã được để tiền lưu động mà tổ-chức việc buôn bán xe cơ-máy (camions) và xe hơi (voitures automobiles) mà các nhà Tây sản lòng kỹ-thức cho hội.

Mỗi phần hóa là 100.000. Những phần hóa này sẽ biến - nhận trong tờ kêu thêm vốn của hội.

Các giấy phần hóa phải đính kèm theo mà gửi đến cho Hội-Sở ở Quinhon, hoặc gửi cho Trung-Pháp Ngân-hàng (Banque Franco-Chinoise) hay Đông-Dương Ngân hàng (Banque de l'Indochine) để ghi vào sổ của hội, lại phải để cho đủ tiền, họ, chủ tịch để, nghề nghiệp, chủ ở.

Số vốn kêu thêm đó, khi nào đủ, thì khóa sổ. Nhưng chậm lắm là 30 septembre 1930 qua hạn kỳ, những phần hóa không nhận, sẽ trả lại cho chủ ký, phí tiền trả lại về phần hội chủ.

Có các việc gì, xin hỏi Monsieur le Directeur général de la S E T E G A ở Quinhon.

Cũng là một cách ứng biến tạm thời

(Chánh sách a đảo - kênh a)

Từ hai chữ dân quyền xuất hiện trên đời, trong cái chính trị, đổi ra một cái cơ cuộc mới; mà như thế là ở các nước theo chính thể cộng-hòa cũng quân chủ lập hiến, thì tất nhiên nhân dân với chính phủ xung đột thường xảy ra luôn. Chánh đảng (U) Giáp trời Ất sục, Nội-các thì sớm dòi chiều thay, trên và dưới hoạt động về đường chính trị có vẻ sinh sôi, thường làm cho tại một công chúng đều châu vào đời; thì thực chính trị của nhân dân trong nước ngày được mở mang mà công việc chính trị trong nước ngày thêm hoàn t tiến, chính nhờ cái cơ hoạt động ấy mà gây ra. Tuy vậy, đạo của một nước thì ma lại cao lên một trường (道高一尺魔高一丈) nhân dân trình độ đã cao thì thủ đoạn nhà chính trị lại càng lên đến đến xấp xỉ. Gặp những nhíp nào, mà chánh phủ có làm sai sót đều gì, khiến cho nhân dân bất mãn, khởi lên phản đối có chủ kích liệt không thể ngăn đón được, thì họ dùng cái chánh sách a đảo kênh a

Đạo kênh là thế nào? là trở một đường mới để xoay tại một nhân dân chăm về đường ấy mà người bắt cái lòng phản đối nóng nảy kia đi; cũng như nước lợi chảy tràn có chủ về để lợi cổ g mà trở những đường kênh mới khác để dẫn nước lợi ấy chảy theo kênh ấy, khỏi tràn mà làm lỡ mất bờ góc sản có v. v.

Trong cách ứng biến như thế thì lối đạo kênh ấy không phải là không hiệu quả. Nước Pháp về lúc đệ nhị Đế-quốc cái chính sách quyền thế của Nã-phá-luân để tam đã làm cho quân dân bất phục, nên Nã-phá-luân để tam mới gây chuyện với các nước lân bang để xoay lòng bất mãn của quân dân ra một đối ngoại, vì thế mà năm 1859 mới có cuộc chiến tranh giải phóng cho Ý - đại - lợi. Nước Nhật trước năm 1904 nội-các có chủ biến động, nhân cuộc đánh Nga khởi lên mà chuyện nội trau liên im đi. Tự trong một lúc tạm thời thì chánh sách đạo kênh thật là một cách khôn khéo của nhà chính trị lão luyện. Song theo lối đạo kênh ấy mà có hiệu quả phải có hai điều:

Một là theo chủ xu hướng của công ý đồng dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Hai là theo chủ xu hướng của công ý đồng dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Nói cho rõ ra, tức là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Nói cho rõ ra, tức là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Nói cho rõ ra, tức là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Nói cho rõ ra, tức là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Nói cho rõ ra, tức là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Nói cho rõ ra, tức là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

Nói cho rõ ra, tức là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà diu dắt một cách tự nhiên, nghĩa là lợi dụng cái lòng bất mãn của dân mà mở ra một đường lợi ích mới khác cho không phải ngẫu nhiên nội cách trái ngược.

mới cho nước theo đó mà chảy xuôi, không phải là ngăn đón, từ chỗ thấp mà đón nước lên trên, hoặc dẫn nó trở lại đường cũ mà nó đã phá vỡ lâu nay v. v.

Xét ra vài ba năm nay phong trào bề ngoài tràn vào, kích thích tại một trong dân gian, không khác gì nước lợi lụt để; những mương cống yên đập ngày xưa, gần như không tránh khỏi cái bại lộ bờ xoi góc. Nói về cách ngăn trước đón sau, bởi để lấp cống, phòng ngừa để không trởng hồ chỗ nào, mà cái lối đạo kênh nói trên, cũng không phải là không có, đáng lẽ thì nước chảy xuôi giong, buồm kia thuận gió mới phải; thế mà sông này chưa tan, sông kia đã gãy; cái chủ nước lợi lụt tràn đó, làm cho công chúng không hoảng, chưa chịu dặt hẳn, duyên do vì đâu? Không phải là tại chưa có con đường mới bằng phẳng rộng rãi đủ sức mà dung hợp qui nạp, khiến nó thuận giòng chảy theo mà không tràn bày ra hay sao? Người xưa có nói rằng: «ngân mệnh dân không khác giêng nước» 民之口甚於防川. Xin mượn câu ấy mà kết luận bài này.

Khởi tâm nhân

MUỐN CÓ MỘT ÔNG THẦY

U-cách đứng đắn, phẩm-hành đoan-chính để dạy bảo con em trong nhà thì chỉ đáng hai quyền sách:

Gia-đình giáo-dục

nhà in Tiếng - Dân xuất-bản là được.

Giá toàn bộ 0\$40

Ở xa, xin gửi thêm 0\$13 tiền cước.

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG - TÍCH

Bệnh Phòng Tích dân ông, dân bà sức kém thường hay bị, nhất là từ 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì cơ thể suy yếu, với tâm tính độc hoặc ăn uống dật dờ hay tâm trạng bất an, hay gọi là Phòng-tích. Khi tình trạng, thay đổi, tức có, tức nguy, cơ thể không muốn ăn, ăn thì hay ợ, thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu năm sức mệt lạng, da bụng đầy. Một bị uống 1, 2 liều lần 4, 5 liều, uống không công phát, chứng bệnh ấy thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều chia hai lần uống, giá: 0p 40

VÕ-DINH-TÂN, 178 bis, Route Lapchiray, HAIPHONG.

AN TỬ Kim-tiền nam 1920

TRUNG KÝ CHÍ-ĐIỂM

HUE : Vinh-rương, commercial phố Gia-Long;

TOURANE : Trần - thị - kiểm - Huệ

TOURANE : Nguyễn-thị-Huệ, phố Đỗ

NHATRANG : Mộng-Lương-Thư-Quân

TAM-QUAN : Hiệu-ông-Dội-Chân;

QUANGNGAI : Nguyễn-ngọc-Anh, Thạc

QUANGNGAI : Chế-Boang-Sông-Vệ;

VINH : Sinh-Huy, phố Gare

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả.

TOURANE

Xuống PHAM-CU'-HAI

Rue Đỗ-Hữu-Vi

CHẾ TẠO ĐỦ KIỂU BÀN GHẾ

Thonet

Bán buôn và bán lẻ

VIỆC THÊ - GIỚI

A-ĐÔNG

TRUNG HOA

Trận thế hai bên

Thượng hải 9 Juillet. - Vì Quốc-Dân-quân (Phong) chống cự mạnh, nên Tướng đã rút lệnh tổng-công-tấn khởi-bình ngày 19 Juin. Đánh nhau sau 3 tuần lễ, nghe nói Tướng sẽ bỏ mặt Lan-Phong, thay lại đánh mặt Tả-Nam.

Điểm đánh phải Thập-hữu-Tam và Đức-châu, nay mai sẽ nổ trận đánh Duyệt-châu.

Tia 10 Juillet nói sắp đánh nhau ở trên đường Tân-Phong ở Vạn-Hà (Sơn-Đông) có đánh nhau bằng tàu bay.

Điểm nhượng Thanh-Đảo cho Trương-học-Lương

Điểm-tích-Sơn, sau khi quân Sơn-tây vào 14-nam, sự Trương-học-Lương không bằng lòng, là ý của thừa nhận Thanh-đảo làm nơi căn cứ của hạm đội Đông-bắc, quyết nhượng cho Trương-học-Lương. Điểm nói Sơn-tây chiếm được hai của quan Chi-phần và Thiệu-tân đã là đủ rồi.

Quân đảng Cộng-sản chiếm thành Sa-Thị

Arip-Thượng-hải. - Thành Sa-thị (tỉnh Hồ Bắc) trên sông Dương-Tử, bị quân Cộng-sản vây công, sẽ Nhật - bản cũng Nhật-kien đi ăn ở một chiếc tàu chiến.

Báo T. B. đồng rằng gần Sa-thị, đảng cộng sản hoạt động. Liên lạc đảng cộng-sản phần nhiều là học sinh lưu học ở ngoại quốc. Nghe đâu bọn họ định ở miền thượng du Trương-giang (tức là Dương-Tử) lập ra chính-phủ xô - viết, hiện đã được hành chế độ sống nghiệp cộng-sản, họ định trong khoảng tháng Juillet nay tổ chức một cuộc cách mệnh theo một cái qui mô lớn.

Dịch báo Tau

AU-CHÂU

PHÁP

Lại Hạ-Nghị-viện Pháp

Paris 10 Juillet. - Ngày thứ năm nay, hạ-nghị-viện tâu luận về quốc-trai sắp

Kính thêm mây

lời trân trọng

Của quan lớn Tri-phủ

TRẦN-BÌNH-THÀNH

Xem mấy tờ báo Thần - Chung

sợ chết, thấy quan Tri-phủ Trần-

bình - Thanh, hồi hưu (en retraite)

Thudamot, lừng nhà thực

GAO - NHON - ĐƯỜNG, TRƯƠNG-

MINH-Y (HOCMON) ngài nói rằng

ngài có bệnh LAO - TẮM nhọc trí

có uống nhiều hiệu thuốc bổ không

may.

Mạnh nhờ thứ thuốc SI-LAO BỒ-

TANG-HOAN của Tào nhơn-Đường

Hocmon mà ngài được mạnh khỏe,

ngài khen là LINH-ĐƠN-THÀNH

ĐƯỢC (SỐ BA) nên ngài có nghe theo

như lời ngài tìm mua Hocmon mua

5p00, sau 10 ngày mấy tuần liền

hết thuốc thì coi chừng bệnh mới

mệt và tức phải đi hết, và trong

minh tôi mất mẹ, ăn ngon ngủ ngon,

hình - thể tôi mạnh hơn khi xưa

nhiều. Nay muốn cho quí ông, quí

thầy và anh em được biết tước bổ

lao mà dùng tốt hơn là dùng thuốc

bổ, 10 lần, nếu dùng lên báo để

ngủ lời cam ơn chủ nhà thuốc Tào

nhơn - Đường Trương-minh-Y, có

công bao cué như là:

BAC - THANH - DƯỢC TẾ-BẠI

HOAN, BẠCH-ĐẠI-HOAN, SI-LAO

BỒ-TANG-HOAN, tất rất có giá-trị.

M. NGUYỄN-VAN-CHÍNH

dĩ Thai.

Trại huấn-bán, văn gỗ và tử gỗ.

A BÌNH TRIEU

(Già-linh)

phát hành ở thuộc-địa. Ông nghị lấy Outrey với các cuộc công-tác phải làm cho hoàn thành, như là đường xe lửa từ Saigon đến biên-giới Xiêm la; ông lại nói về những việc đầu thủy nhập điền ở các tỉnh như khai thác Đông-nghệ XI-hội Montet lên điền-dân, nói: «Quốc-trai không phải là vô-lịch, nhưng trong khi đem ra chỉ định cần phải kiểm-sát cho chính xác; phải làm sao cho trong cuộc kinh-tế phát triển ở thuộc-địa, nhân dân khỏi vì quốc-trai mà phải suy giảm thuế nặng; và nhất là cách dùng nhân công, mong rằng trong các cuộc công-tác nói trên sự cưỡng bức lao động được thay đổi ra nữa. Tiếp đó, ông Brunet (người làm báo cáo về bản đề án này) nói rằng làm công-tác, không những người bán xe công-tác, mà công nghiệp Pháp như công-tác bán nay phát đại rồi sẽ có nhiều người tiêu thụ hàng hóa thêm. Mai sớm Hạ-nghị-viện sẽ bàn tiếp.

Mối xung đột nước Ý đại lợi (Italia) và nước Nam Tư lập phư (Yougoslavie)

Berlin 8 Juillet. - Tờ báo Đức «Gazette de Voss» có nhiều bài xã-luận bàn về tình hình của xứ Nam-Tư ngày nay. Theo tờ báo ấy thì có lẽ vụ Ý-Nam xung đột một ngày kia sẽ gây ra thế giới chiến-tranh. Nước Ý có làm là muốn chiếm quyền lợi ở Nam Tư, Ý liên kết với Ba-gia lợi, mà Ba vì những cuộc vận động tự trị của dân-tộc Macédoie nên thường xảy ra lời nói với Nam-Tư (Macédoie là một xứ ở biên-giới hai nước Nam và Ba), họ vận động để đòi quyền dân-tộc tự quyết, thường xảy ra những cuộc nổi loạn (bạo) Còn ở xứ Albania là xứ lân cận về phía tây Nam-Tư, thì Ý chính là người đã trong bóng mà xoay sở thời cơ. Thủ tướng Phil-xit Ý là Mussolini xác quyết là, hết sức giao hảo với các nước lân-bang của Nam-Tư làm thành một cái lưới tròn phủ lấy Nam-Tư.

Nước Anh đồng ý thêm tàu chiến

Luân-dôn 9 Juillet. - Tổng-trưởng đội Hải-quân mới làm đơn xin chính phủ cho thêm 208.200 bảng (anh kim) nữa để chi phí về hải-quân, trong số từ bản 183.600 bảng sẽ đóng đóng ba chiếc tàu lặn để tiến trong chương trình năm 1929. Các báo nhiều thì sẽ đóng để đóng máy chiến-tàu chiến và chương trình năm 1930: 3 tuần-dương hạm, 9 chiếc tàu khu trục, 3 tàu lặn, 4 tàu nhẹ (Thế mà chính phủ Anh vẫn công-lực quốc mà lo «hoa bình hoa bình. Chẳng hay có phải đóng tàu, chiến để đi đơn bá thần-hóa bình chẳng?... Nói mà nghe, chờ liệt-quốc nước nào cũng đi một đường, ai còn không biết nữa?...)

Ở Anh, luật làm công một ngày

7 giờ rưỡi

Luân-dôn 10 Juillet. - Bản đề-án của

Nội-Lạc về đạo luật làm công một ngày

7 giờ rưỡi đã đem ra thảo-luận ở Hạ-

Nghị-viện. Trung-khai biểu quyết 296 phiếu

án hành, 228 phiếu phản đối.

Xe phun nước ở Đức

Số Cảnh sát Đức mới được mua một

xe thiết giáp, nhưng không phải bán đơn

ra như các thứ xe ô-tô thiết giáp khác,

mà lại phun ra những nước là nước

Trên xe có một cái ống hình như một

khẩu đại-bác nhỏ nhỏ, đóng áp lực mà phun nước ra xa 50 thước.

Vi ở Đức có xảy ra biến tình luôn gần chính-phủ mới đang đương cơ sở tiền mới để giải tán. Xung quanh sẽ có đóng những ống sắt nhỏ nhỏ, để ngăn chặn biến tình không thể lại gần mà đánh phá xe được. Lại có nhiều cỗ xe ô-tô chịu đựng nước lớn để dùng mà phun. Theo lời các nhà đương cục Đức, thì trong mấy cuộc biến tình vừa rồi, chỉ đóng xe phun nước mà giải tán, xem có kết quả hơn đến đại-bác nhiều, mà lại vô hại.

Cải thiện trạng của con nhà lao động

Ba-lam. - Ở mỏ Ven'slaw, hơi ngạt

bằng ra, 70 thợ-thuyền chết. Từ xưa đến

nay, ở các mỏ than có nơi nào chết

một lăm nghìn như thế. Lại ở mỏ Har-

dorf (Silesie) cũng vì hơi ngạt bằng ra

mà 200 người thợ mỏ bị vùi dưới đất, đã

mắc lén được 20 cái thây, có lẽ số người

chết nhiều lắm.

Đức Nga giao thiệp

Công việc của Ủy-viên Đức Nga giao-

tiếp đã lâu vào đây. Đức Nga đối với

nhau bắt đầu thân thiện, ủy-hội hợp

lễ 16 Juin, đến khi công việc xong hai bên

có đọc diễn-văn to tuyên thệ một.

Các báo nông dân bên nước Nga

Xô-viết

Đ P. - Chính-phủ Xô-viết muốn rằng có

đó người giàu, nên lâu nay lưu ý

đến việc: canh nông, mở mang các báo

sông dân nhiều lắm.

Có một báo nông dân xuất bản ở Mạc-

tư-khoa hiện nay phát đại lắm, bày bán

ở trước một ngày xuất bản có 25.000 tờ

đến ngày nay thành một cơ quan trọng

yếu mỗi ngày xuất bản có tới 3 triệu tờ.

Một ngày nhân có hàng mấy ngàn thư

thư, các độc giả đều gửi bài về giúp

nhà báo.

Có một phòng riêng xem về việc lựa

chọn các bài lại cáo.

